

Työ- ja elinkeinoministeriö**Lausuntopyyntö valtioneuvoston asetuksesta valtionavustuksesta työvoimaviranomaiselle työttömien nuorten työllistämiseen****Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/31003/2025****Nuorten työllistymisaseteli on positiivinen signaali hallitukselta**

Pääministeri Orpon hallitus osoittaa 30 miljoonaa euroa valtionavustusta työvoimaviranomaiselle työttömien nuorten työllistämiseen. Työvoimaviranomainen voisi käyttää rekrytointiavustusta, jos yritys sitoutuu työllistämään alle 30-vuotiaan työttömän henkilön vähintään kuuden kuukauden ajaksi. Valtionavustuksen myöntämisen edellytyksenä olisi, että työtön nuori on alle 30-vuotias työvoimaviranomaisen ja yrityksen välillä tehtävän sopimuksen tekohetkellä ja että hän on ollut työttömänä vähintään kuusi kuukautta ennen edellä mainitun sopimuksen tekohetkeä välittömästi edeltäneiden seitsemän kuukauden aikana. Poikkeuksena olisivat alle 30-vuotiaat nuoret, jotka ovat suorittaneet vain perusopetuksen oppimäärän. Heidän osaltaan edellytyksenä olisi edellä mainitun sopimuksen tekohetkellä alle 30 vuoden ikä ja vähintään kolmen kuukauden työttömyys.

Invalidiliitto pitää tärkeänä nuorten työllistämiseen keskittyvää toimenpidettä. Nuorten työttömyys on hälyttävän korkealla. Silloin kun työttömyys kasvaa, vaikeutuu vammaisten henkilöiden työllistyminen entisestään. Fyysisesti vammaiset ja eri tavoin toimintaesteiset nuoret ovat työmarkkinoilla heikommassa asemassa kuin muut ikätoverinsa. Invalidiliitto näkee, että hallituksen toimenpide työllistämisasetelistä voi auttaa myös fyysisesti vammaisia nuoria työllistymään, mutta vielä tehokkaampi toimenpide olisi, jos valtionavustuksen myöntämisessä käytettäisiin positiivista erityiskohtelua vammaisten nuorten kohdalla. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Perustuslain 6 §:n ja yhdenvertaisuuslain 9 §:n mukainen positiivinen erityiskohtelu tarkoittaa sellaista erilaista kohtelua, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistämistä tai syrjinnästä johtuvien haittojen poistamista. Tämä on siis lakisääteinen velvoite julkiselle viranomaiselle. Invalidiliitto esittää, että kun työvoimaviranomaiselta edellytetään hakemuksessaan suunnitelmaa valtionavustuksen käytöstä, voi valtionavustuksen myöntäjä edellyttää, että vammaiset nuoret olisi huomioitu hakemuksessa. Työvoimaviranomaiselta voidaan edellyttää sitä, että se sitoutuu käyttämään osan valtionavustuksesta vammaisen nuoren palkkaukseen. Samalla olisi myös mahdollista, että työnantajalle myönnettävä tuki vammaisen nuoren työllistämiseen olisi korkeampi.

Suomessa on tunnistettu, että vammaisten ihmisten asema työmarkkinoilla on heikompi kuin muun väestön. Useiden tutkimuslähteiden perusteella vammaiset ihmiset kohtaavat syrjintää työelämässä. Vuonna 2016 Suomessa ratifioitiin YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista (vammaisyleissopimus). Sopimuksen artikla 27 edellyttää, että Suomen valtio turvaa työntekojen oikeuden toteutumisen ja edistää sitä erilaisin keinoin. Suomen ensimmäistä maaraporttia käsiteltiin

YK:n vammaiskomiteassa elokuussa. Suomelle antamissaan suosituksissa komitea ilmaisi huolensa a) Suomessa vallitsevista vammaisten henkilöiden kykyjä ja tuottavuutta koskevista rakenteellisista ja syvään juurtuneista ennakkoluuloista, jotka estävät työllistymistä, b) alhaisesta osallistumisesta avoimille työmarkkinoille ja siitä saatavilla olevista riittämättömistä tiedoista sekä c) vammaisten henkilöiden työllisyyttä edistävien positiivisten toimenpiteiden puutteesta. Invalidiliitto katsoo, että kaikki komitean esittämät huolenaiheet ovat aiheellisia. Pääministeri Orpon hallitusohjelma sisältää useitakin vammaisten henkilöiden työllistymistä edistäviä toimenpiteitä, mutta yksikään niistä ei ole vielä edennyt.

Avustuksen käyttäjien määrittelystä

Invalidiliitto on pettynyt siihen, että valtionavustuksen hyötyjiin eivät kuulu kaikki yhdistykset. Yrityksellä tarkoitetaan asetuksessa yhteisöä tai luonnollista henkilöä siltä osin kuin se harjoittaa taloudellista toimintaa tarjoamalla tavaroita tai palveluita markkinoilla. Myös markkinoilla toimimattomilla yhdistyksillä on lukuisia hyviä työtehtäviä tarjota nuorille. Lisäksi kaikilla työvoimaviranomaisilla ei ole tarjolla palkkatukea yhdistyksille. Invalidiliitto edellyttää, että nuorten työllistämisseteli olisi tarjolla kaikille yhdistyksille.

INVALIDILIITTO RY

Helsingissä 20.11.2025.

Janne Juvakka

toimitusjohtaja

Laura Andersson

yhteiskuntasuhdejohtaja

Lisätietoja: Anne Mäki, asiantuntija, koulutus ja työelämä, anne.maki@invalidiliitto.fi

Invalidiliitto on fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten ihmisten valtakunnallinen vaikuttamisen ja palvelutoiminnan monialajärjestö. Liitto edistää ja kehittää fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden mahdollisuuksia osallistua, liikkua ja elää täysipainoista elämää. Invalidiliitossa on lähes 24 000 henkilöjäsentä ja 141 jäsenyhdistystä.